

ความสำคัญของการศึกษา

จากบันทึกทางประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ การใช้ “สันติวิธี” หรือ “ปฏิบัติการไร้ความรุนแรง” ดูเหมือนจะมีพื้นที่ในหน้าประวัติศาสตร์น้อยกว่า “การใช้ความรุนแรง” ในอัตราที่เทียบกันไม่ได้ เรื่องราวการต่อสู้ของนักต่อสู้ในแบบสันติวิธีที่ได้รับการบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ และเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางมีจำนวนน้อยมาก เมื่อเทียบกับวรรณกรรมและข้อเขียนที่บันทึกถึงวีรบุรุษในอดีตที่ต่อสู้โดยใช้ความรุนแรง อันที่จริงแล้วปฏิบัติการไร้ความรุนแรงมีประวัติศาสตร์อันยาวนานซึ่งสามารถสืบค้นไปได้ถึงสมัยโรมันโบราณ แต่เหตุการณ์เหล่านี้มักไม่เป็นที่รับรู้และไม่ได้รับความสนใจจดบันทึกจากนักประวัติศาสตร์มากนัก จนเมื่อสถานการณ์ความรุนแรงของโลกเริ่มเปลี่ยนไป

ในช่วงกลางคริสต์ศตวรรษที่ 20 เมื่อมนุษย์ได้ผ่านสภาวะการณ์ของสงครามโลกทั้งสองครั้ง โดยเฉพาะภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้น มนุษย์ได้ประจักษ์ชัดถึงผลร้ายของสงคราม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอานุภาพของอาวุธนิวเคลียร์ การส่งเสริมให้เกิดกระบวนการทางการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสันติภาพและการสร้างทัศนคติที่ใฝ่สันติ รวมทั้งการจัดตั้งองค์กรที่ทำกิจกรรมเพื่อการเรียกร้อง ส่งเสริม และดำรงไว้ซึ่งสันติภาพจึงเริ่มปรากฏขึ้นอย่างเป็นทางการและมีการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง (ดู รุ่งธรรม ศุจิธรรมรักษ์, 2532: 5-8) ความเคลื่อนไหวในเรื่องการวิจัยสันติภาพและการต่อสู้แบบสันติวิธีหรือปฏิบัติการไร้ความรุนแรงถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในปรากฏการณ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่านักสังคมศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงทางการวิจัยเรื่องปฏิบัติการไร้ความรุนแรงอย่างเช่น ยีน ชาร์ป (Gene Sharp) ผู้นำเสนอแนวคิดเรื่องธรรมชาติของอำนาจและวิธีการเผชิญกับอำนาจซึ่งนำมาสู่ปฏิบัติการไร้ความรุนแรง ได้เริ่มงานวิจัยของเขาในปี ค.ศ. 1950 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เพิ่งสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สองได้เพียงไม่นาน ส่วนนักวิจัยสันติภาพผู้ได้ชื่อว่าเป็น “บิดาของการวิจัยสันติภาพสมัยใหม่” อย่างโยฮัน กัลตุง (Johan Galtung) นั้นก็เริ่มเผยแพร่งานวิจัยของเขาเมื่อปี ค.ศ. 1955 และงานวิจัยที่มีชื่อเสียงและได้รับการอ้างอิงมากที่สุดของเขานั้นก็อยู่ในช่วงปลาย ค.ศ. 1960 ถึงต้น ค.ศ. 1970 (ดู ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2538: 52-53)

* อ่านประวัติโดยสังเขปของการต่อสู้แบบสันติวิธีหรือปฏิบัติการไร้ความรุนแรงได้ใน ยีน ชาร์ป, 2529. อำนาจและยุทธวิธีไร้ความรุนแรง. แปลโดย ชัยวัฒน์ สถาอานันท์ และ คมสัน หุตะแพทย์. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกมลคีมทอง. หน้า 4-7

ในบริบทสังคมไทย การศึกษาแนวคิดสันติวิธีอย่างเป็นระบบ นับว่ายังเป็นเรื่องใหม่ทั้งในแวดวงวิชาการและในสังคมโดยทั่วไป ความพยายามของกลุ่มคนที่สนใจแนวคิดสันติวิธีในการเผยแพร่และรณรงค์ให้ผู้คนหันมาใช้สันติวิธีเพื่อการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งในสังคมมีปรากฏออกมาเพียงไม่กี่กลุ่ม เช่น มูลนิธิโกมลคีมทอง ที่พยายามเผยแพร่แนวคิดสันติวิธีออกมาในรูปของหนังสือ วารสาร และข้อเขียนต่างๆอย่างสม่ำเสมอตลอดมา กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม ที่ได้จัดพิมพ์หนังสือและเผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับสันติวิธีรวมทั้งจัดกิจกรรมอื่นๆเพื่อการส่งเสริมสันติภาพและแนวคิดสันติวิธี เช่น การจัดสัมมนาและอบรมเรื่องปฏิบัติการไว้ความรุนแรง ส่วนในแวดวงวิชาการสถาบันที่มีการเคลื่อนไหวเรื่องการรณรงค์เพื่อสันติภาพและการเผยแพร่แนวคิดสันติวิธีที่เห็นเด่นชัดมีเพียงไม่กี่แห่ง เช่น การจัดตั้งศูนย์ข่าวสารสันติภาพ ที่คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ การเปิดการสอนวิชาสันติศึกษาในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นต้น

ส่วนในแวดวงวรรณคดีไทยนั้น งานวิจัยเกี่ยวกับสันติภาพและสันติวิธี ยังไม่มีออกมาอย่างชัดเจนและแพร่หลายนัก ที่ปรากฏ เช่น บทความเรื่อง “วรรณคดีเพื่อสันติ” เขียนโดยจิตต์นิภาพ ศรีไสย์ ลงในวารสาร “ครุศาสตร์” ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2528 บทความเรื่อง “วรรณกรรมเอ-บอมบ์” เขียนโดย สันติ นามธรรม ลงในหนังสือรวมบทความชื่อ *สื่อในสันติภาพสันติภาพในสื่อ* (2530) ของคณะกรรมการโครงการสื่อเพื่อสันติภาพ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อย่างไรก็ตามก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 จะอุบัติขึ้นในประเทศไทย วรรณกรรมและวงการภาพยนตร์ไทยก็ได้มีโอกาสรู้จักกับผลงานที่มีวัตถุประสงค์ในการรณรงค์เรื่องสันติภาพโดยเฉพาะ และถือได้ว่าเป็นนวนิยายและภาพยนตร์ไทยเรื่องแรกๆที่ผู้สร้างงานได้ประกาศอุทิศให้กับสันติภาพ และที่น่าสนใจคือ พระเจ้าช้างเผือก เป็นงานวรรณกรรมเพื่อสันติภาพที่เกิดขึ้นก่อนการเคลื่อนไหวอย่างเป็นทางการของการศึกษาและวิจัยเรื่องสันติภาพทั้งในระดับโลกและในประเทศไทย ในขณะที่มีการสร้างงานนั้นแม้ไทยจะต้องเผชิญกับสภาวะการณ์ที่ไม่ปกติต่างๆมากมาย ทั้งจากการเมืองภายในและภายนอกประเทศที่นำไปสู่ภาวะความขัดแย้งและการแก้ปัญหาด้วยความรุนแรง และเป็นภัยคุกคามต่อความสงบสุขของผู้คนในประเทศ แต่ความหวังเรื่องสันติภาพก็ยังคงมีอยู่ในใจของคนไทยจำนวนมาก และหนึ่งในนั้นคือบุรุษผู้มีบทบาทอย่างสูงในวงการทางการเมืองของไทยในยุคเปลี่ยนแปลงการปกครอง อดีตผู้สำเร็จราชการ และอดีตนายกรัฐมนตรีของ

*โดยทั่วไป วรรณกรรมเอ-บอมบ์ หรือ วรรณกรรมอะตอมิก-บอมบ์ (A-bomb) หมายถึง งานเขียนที่กล่าวถึงความอยุติธรรม ความโกรธแค้น ความชิงชัง ความรู้สึกสำนึกของนักเขียนที่มีความสัมพันธ์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อมกับภัยพิบัติทั้งที่ฮิโรชิมาและนางาซากิ (สันติ นามธรรม, 2530: 84)

ไทย รัฐบาลอยุธยาโลปรีดี พนมยงค์ ผู้ประพันธ์นวนิยายและสร้างภาพยนตร์เรื่อง *พระเจ้าช้างเผือก* ด้วยแนวคิดที่ว่า “ชัยชนะแห่งสันติภาพ มิได้มีชื่อเสียงบันลือนามน้อยไปกว่าชัยชนะแห่งสงคราม”(พระเจ้าช้างเผือก, คำนำ) ทำให้ปรีดี พนมยงค์ได้พยายามทุกวิถีทางในการประดับประดองให้ประเทศไทยได้ดำเนินอยู่บนสถานะแห่งสันติสุข นโยบายทางการเมืองที่ปรีดี พนมยงค์ ดำเนินในโอกาสต่างๆ ไม่ว่าจะขณะที่เป็นรัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และการทำงานใต้ดินเพื่อการกู้ชาติไทยจากการครอบงำของญี่ปุ่นขณะดำรงตำแหน่งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ล้วนเป็นสิ่งพิสูจน์ได้อย่างดีถึงความพยายามของท่านในการดำรงไว้ซึ่งสันติสุขของคนในชาติ ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นการต่อต้านสงคราม แต่เป็นการทำงานเพื่อความอยู่ดีกินดีของคนในชาติด้วย

วรรณกรรมและภาพยนตร์เรื่อง *พระเจ้าช้างเผือก* เป็นความพยายามและความเคลื่อนไหวอีกลักษณะหนึ่งของปรีดี พนมยงค์ ในการส่งเสริมแนวคิดเรื่องสันติภาพและประกาศแนวคิดนี้ให้เป็นที่รับรู้ในระดับสากล ปรีดี พนมยงค์ผลิตงานวรรณกรรมและสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ขึ้น ขณะที่ยังดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังระหว่าง พ. ศ. 2482-2483 ภายหลังจากไปเยือนยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่น ในปี พ.ศ. 2478 เมื่อกลับมาประเทศไทยปรีดี พนมยงค์ก็ได้ผลักดันให้มีกฎหมายว่าด้วยความเป็นกลางขึ้นในปี พ.ศ. 2482 เป็นช่วงก่อนการเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้นในประเทศไทย สิ่งนี้ทำให้ทราบได้ว่าผู้ประพันธ์นวนิยายและสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ ได้ตระหนักอยู่ตลอดเวลาถึงภัยของสงครามและการสิ้นสลายของสันติภาพที่กำลังเกิดขึ้นในส่วนต่างๆ ของโลกรวมทั้งในประเทศไทยอันเป็นที่รักของตน การเสียสละเวลา แรงกาย และสติปัญญา ในการประพันธ์นวนิยายและสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้จึงมีส่วนมาจากความตระหนักรู้ในภัยของสงครามที่กำลังจะมาถึง และแสดงให้เห็นสิ่งที่เรียกว่า “วิสัยทัศน์ของการเป็นผู้นำ” ซึ่งย่อหมายถึงทิศทางการพัฒนา ความอยู่รอดของประเทศ และความผาสุกของประชาชนในที่สุด นอกจากนั้นการประกาศอุทิศนวนิยายและภาพยนตร์ให้กับสันติภาพ แสดงให้เห็นแนวคิดในทางสันติของผู้สร้างงานได้เป็นอย่างดี ปรีดี พนมยงค์ได้ระบุไว้ในคำนำของนวนิยายว่า

“ นวนิยายเรื่องนี้.....เขียนขึ้นเพื่ออุทิศให้แก่ สันติภาพ เพราะว่า ชัยชนะแห่งสันติภาพนั้น มิได้มีชื่อเสียงบรรลือนามน้อยไปกว่าชัยชนะแห่งสงครามแต่อย่างใด” (พระเจ้าช้างเผือก, คำนำ)

นอกจากนี้ท่านผู้หญิงพูนสุข พนมยงค์ ยังได้ระบุไว้ในคำนำของการจัดพิมพ์อีกด้วยว่า

“นวนิยายเรื่องนี้เขียนขึ้นเพื่อเตือนให้ตระหนักถึงภัยของมหาสงครามที่กำลังจะใกล้เข้ามา ตลอดจนความจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับการรุกราน นายปรีดีฯ ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อความคิดไปยังชนชั้นนำของไทยและของประเทศเพื่อนบ้านในขณะนั้น” (*พระเจ้าช้างเผือก*, คำนำ)

ดังนั้นการหยิบยกรรณกรรมและภาพยนตร์เรื่อง *พระเจ้าช้างเผือก* มาศึกษาในแง่ของสันติภาพจึงน่าจะเกิดประโยชน์ต่อการเคลื่อนไหวเพื่อสันติภาพในประเทศไทยส่วนหนึ่ง นอกจากนี้ยังเป็นการชี้ให้เห็นการใช้สื่อวรรณกรรมและภาพยนตร์เพื่อการประกาศอุดมการณ์ของผู้มีบทบาททางการเมืองของไทย และแสดงให้เห็นความพยายามของประเทศไทยในการต่อต้านการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา และความมุ่งมั่นในการเสริมสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นในประเทศในระดับเพื่อนบ้านและในสังคมโลก

นอกจากนั้น ค่าวาระเวลาของการสร้างงานซึ่งเป็นยุคที่ไทยเพิ่งผ่านพ้นเหตุการณ์การปฏิวัติเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครอง และเป็นช่วงที่อยู่ในสมัยของการสร้างชาติด้วยการนำของคนรุ่นใหม่ในคณะราษฎรหรือคณะเปลี่ยนแปลงการปกครองอย่างเต็มรูปแบบ รวมทั้งเป็นช่วงเวลาที่ไทยต้องเผชิญกับสภาวะความวุ่นวายที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศในช่วงที่เกิดสงครามโลกครั้งที่สองขึ้นแล้วในยุโรป และประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีนโยบายชาตินิยมทางทหารกำลังแผ่ขยายอำนาจอย่างเต็มที่ในเอเชีย รวมทั้งในประเทศไทยได้เกิดกระแสความเคลื่อนไหวเพื่อการเรียกร้องดินแดนในอินโดจีนคืนจากฝรั่งเศสอย่างกว้างขวาง และได้เกิดสงครามขึ้นในปลาย พ.ศ. 2483 ถึงต้น พ.ศ. 2484 และด้วยอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันบางประการระหว่างปรีดี พนมยงค์และกลุ่มคนบางกลุ่มในคณะรัฐบาลที่สนับสนุนหรือมีแนวโน้มในการใช้นโยบายชาตินิยมทางทหาร ทำให้วรรณกรรมและภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นเสมือนบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่มีการนำเสนอแนวคิดบางประการของผู้สร้างงานออกมาในรูปแบบของสัญลักษณ์ เช่น การใช้เรื่องราวของสงครามช้างเผือกและการทำยุทธหัตถี ซึ่งมีการตีความต่างออกไปจากการทำสงครามเพื่อความยิ่งใหญ่ของกษัตริย์ แต่ตีความในแง่ของการแสดงความรับผิดชอบของผู้นำและการลดพื้นที่การใช้ความรุนแรงในการทำสงคราม นอกจากนี้ยังเสนอภาพเหตุการณ์สมมติในประวัติศาสตร์แต่ขณะเดียวกันก็ตีความให้เข้ากับบริบททางสังคมในขณะที่มีการสร้างงาน โดยใช้การนำเสนอในรูปแบบของนวนิยายและภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นการหลีกเลี่ยงความบาดหมางต่างๆ อันอาจจะเกิดจากการไม่เข้าใจในอุดมการณ์ของผู้เขียนในขณะนั้น แต่ในเวลาเดียวกัน “สาร” ที่ผู้สร้างงานต้องการจะสื่อก็ได้รับการนำเสนอทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อมในนวนิยายและภาพยนตร์

คำว่า “พระเจ้าช้างเผือก” อาจเป็นคำที่ค่อนข้างคุ้นหูคุ้นตาผู้ที่สนใจประวัติศาสตร์ไทยพอสมควร เมื่อได้ยินชื่อนี้จึงอาจคิดถึงกษัตริย์บางพระองค์ในประวัติศาสตร์ไทย หรืออาจจะคิดว่าเหตุการณ์นี้คือเรื่องราวที่เกิดขึ้นจริงของหนึ่งในกษัตริย์สมัยอยุธยาของไทย เนื่องจากเรื่องราวของช้างเผือก การชนช้าง และการทำยุทธหัตถีเป็นเรื่องราวที่ปรากฏอยู่เสมอในประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยาที่ความเจริญรุ่งเรืองและความสูญเสียของคนไทยได้รับการถ่ายทอดผ่านสื่อต่างๆอย่างเป็นระบบตลอดมาโดยเฉพาะในระยะเวลาหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 การสร้างวรรณกรรมและภาพยนตร์ที่อ้างอิงเรื่องราวทางประวัติศาสตร์สมัยอยุธยาจึงได้รับความสนใจและสามารถนำมาใช้เป็นสื่อในการปลูกใจเพื่อการรักษาชาติได้ไม่ยากนัก แต่เรื่องราวของ พระเจ้าช้างเผือก ที่ปรีดี พนมยงค์ได้สร้างสรรค์ขึ้น เป็นเรื่องราวจากจินตนาการที่เป็นการผสมผสานระหว่างเหตุการณ์ช่วงต่างๆในสมัยอยุธยา และมีลักษณะของการประยุกต์เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ให้เข้ากับเหตุการณ์ร่วมสมัย ด้วยน้ำเสียงการเล่าและการนำเสนอที่ทำให้เกิดความรู้สึกได้ว่าเป็นเรื่องราวสมมติเพื่อเสนอเหตุการณ์ในสมัยของการสร้างงาน และจุดประสงค์ของเรื่อง พระเจ้าช้างเผือก ไม่ใช่การปลูกใจเพื่อการรักษาชาติในลักษณะที่เป็นการรักษาติดตนเองแต่ข่มเหงชาติอื่น โดยการนำความทรงจำในอดีตอันขมขื่นมาเป็นเครื่องปลุกระดมเพื่อการรักษาชาติ แต่วัตถุประสงค์หลักคือการนำเสนอแนวคิดเรื่องสันติภาพและความพยายามในการใช้สันติวิธีเพื่อการแก้ปัญหาความขัดแย้ง และนำเสนอให้มีการเปลี่ยนทัศนคติต่อเรื่องราวความบาดหมางในอดีตของคู่คนสองชาติ โดยการใช้คำสอนทางพุทธศาสนาในเรื่องการให้อภัย ความเมตตา และขันติธรรมเป็นตัวนำในการเปลี่ยนแปลงความคิด

ด้วยลักษณะของผู้สร้างงานที่เป็ผู้มีบทบาททางการเมืองในระดับสูงของไทย และสารต่างๆที่แฝงมาในเรื่อง พระเจ้าช้างเผือก ที่ไม่ใช่เป็นเพียงการเรียกร้องสันติภาพและการต่อต้านสงคราม ทำให้ผู้วิจัยเกิดความคิดว่าการรู้จัก พระเจ้าช้างเผือก เพียงในฐานะการเสนอสารเรื่องสันติภาพและการต่อต้านสงครามคงไม่เพียงพอ ปัจจัยทางการเมืองทั้งภายในและภายนอกประเทศน่าจะมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดการนำเสนอนวนิยายและภาพยนตร์เรื่องนี้ นอกจากนั้นแนวคิดเรื่องสันติภาพที่แฝงด้วยความคิดทางพุทธศาสนาและอุดมการณ์ทางการเมืองที่ได้รับการนำเสนอในเรื่องมีส่วนสอดคล้องกับแนวทฤษฎีสันติภาพและสันติวิธีในหลายๆด้าน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษานวนิยายและภาพยนตร์เรื่องนี้ในแง่ของแนวคิดสันติภาพและสันติวิธี โดยศึกษาจากปัจจัยทางการเมือง ประวัติชีวิตการทำงานและอุดมการณ์ด้านต่างๆของผู้สร้างงาน ผู้วิจัยคิดว่าการศึกษาดังกล่าวน่าจะมีประโยชน์ในการเคลื่อนไหวด้านสันติภาพและสันติวิธีในวงวรรณกรรมและในทางการเมือง รวมทั้งเป็นการทำความเข้าใจกับแนวคิดด้านสันติภาพและสันติวิธีของผู้สร้างงานซึ่งเป็นบุคคลที่สำคัญมากผู้หนึ่งในประวัติศาสตร์การสร้างชาติของไทย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์แนวคิดสันติวิธีในวรรณกรรมและภาพยนตร์เรื่อง *พระเจ้าช้างเผือก* ของปรีดี พนมยงค์
2. เพื่อศึกษาสภาพสังคมและการเมืองที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดการประพันธ์ นวนิยายและการสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้

แนวทฤษฎี

1. *พระเจ้าช้างเผือก* เป็นวรรณกรรมและภาพยนตร์ ที่สร้างขึ้นเพื่อนำเสนอแนวคิด สันติวิธีของปรีดี พนมยงค์
2. สภาพทางสังคมและการเมืองเป็นปัจจัยสนับสนุนให้มีการประพันธ์นวนิยาย และ การสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ขึ้น

ขั้นตอนการดำเนินงาน

1. ดำรงและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวรรณกรรม และภาพยนตร์เรื่อง *พระเจ้าช้างเผือก* ข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดสันติภาพและสันติวิธีที่ปรากฏในเชิงทฤษฎี และข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประพันธ์วรรณกรรมและการสร้างภาพยนตร์ เรื่องนี้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ คือ
 - 1.1 หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี
 - 1.2 หอภาพยนตร์แห่งชาติ กรมศิลปากร
 - 1.3 สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.4 สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - 1.5 ห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.6 ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.7 ห้องสมุดคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - 1.8 ห้องสมุดภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 - 1.9 ห้องสมุด School of Oriental and African Studies, University of London.
 - 1.10 ศูนย์ข่าวสารสันติภาพ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- 1.11 สถาบันปริดี พนมยงค์
- 1.12 การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้สร้างงานและที่เกี่ยวข้องกับการสร้างงานเรื่อง พระเจ้าช้างเผือก และสัมภาษณ์รวมทั้งขอคำปรึกษาในเรื่องแนวคิดสันติภาพและสันติวิธีจากนักวิชาการทางสันติภาพ
2. ศึกษานวนิยายเรื่อง พระเจ้าช้างเผือก ทั้งต้นฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลภาษาไทย ซึ่งจัดพิมพ์โดยสมาคมธรรมศาสตร์ แห่งนครลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา เมื่อ พ.ศ. 2533 และศึกษาภาพยนตร์จากเทปวิดีโอ
3. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด เพื่อศึกษาแนวคิดสันติวิธีของปริดี พนมยงค์ที่ปรากฏในนวนิยายและภาพยนตร์เรื่องนี้ รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างนวนิยายและภาพยนตร์เรื่อง พระเจ้าช้างเผือก กับเหตุการณ์ทางสังคมการเมือง
4. รายงานผลการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. แสดงให้เห็นกระบวนการในการเสนอแนวคิดสันติวิธีผ่านทางวรรณกรรม และภาพยนตร์ของไทย
2. ได้ทราบเรื่องราวทางสังคมและการเมืองที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้มีการนำแนวคิดสันติวิธีมาใช้ในสังคมไทย
3. ได้ทราบบทบาทของ ปริดี พนมยงค์ ในการส่งเสริมให้เกิดการใช้แนวคิดสันติวิธีในการแก้ปัญหาทางสังคมและการเมืองของไทย
4. กระตุ้นให้มีการใช้สื่อทางวรรณกรรม และภาพยนตร์ในการส่งเสริมการใช้แนวคิดสันติวิธีในสังคมให้ได้ผลมากยิ่งขึ้น
5. กระตุ้นให้มีการนำแนวคิดสันติวิธีมาใช้ในการแก้ปัญหาเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยรวม

ข้อตกลงเบื้องต้น

การอ้างอิงถึงนวนิยายเรื่อง พระเจ้าช้างเผือก จะใช้ฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลภาษาไทยของสมาคมธรรมศาสตร์ นครลอสแอนเจลิส สหรัฐอเมริกา ซึ่งจัดพิมพ์เป็นที่ระลึกเนื่องในวาระครบรอบ 45 ปีวันประกาศสันติภาพ 16 สิงหาคม 2533 เป็นหลัก